Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

9. března 2017 *

Body 40 a 55 tohoto znění byly po jeho prvním on line zpřístupnění předmětem jazykové úpravy.

„Řízení o předběžné otázce — Volný pohyb služeb advokátů — Možnost, aby členské státy vyhradily určeným kategoriím advokátů sepisování veřejných listin o vzniku nebo převodu věcných práv k nemovitostem — Právní úprava členského státu vyžadující, aby pravost podpisu na žádosti o zápis do katastru nemovitostí byla ověřena notářem“

Ve věci C-342/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) ze dne 19. května 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 8. července 2015, v řízení

Leopoldine Gertraud Piringer,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení J. L. da Cruz Vilaça, předseda senátu, A. Tizzano (zpravodaj), místopředseda Soudního dvora, M. Berger, A. Borg Barthet a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. června 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Leopoldine Gertraud Piringer S. Piringerem, W. L. Wehem a S. Hargem, Rechtsanwälte,

— za rakouskou vládu G. Eberhardem a M. Aufnerem, jakož i C. Pesendorfer, jako zmocněnci,

— za českou vládu M. Smolkem, J. Vláčilem a D. Hadrouškem, jako zmocněnci,

— za německou vládu T. Henzem a J. Möllerem, jakož i D. Kuon a J. Mentgen, jako zmocněnci,

— za španělskou vládu M. J. García-Valdecasas Dorrego a V. Ester Casas, jako zmocněnkyněmi,

— za francouzskou vládu G. de Berguesem, D. Colasem a R. Coesmem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

— za lotyšskou vládu I. Kalniņšem a J. Treijs-Gigulisem, jako zmocněnci,

— za lucemburskou vládu D. Holderer, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Moysem, avocat,

— za polskou vládu B. Majczynou, jakož i D. Lutostańskou a A. Siwek, jako zmocněnci,

— za slovinskou vládu B. Jovin Hrastnik, jako zmocněnkyní,

— za Evropskou komisi G. Braunem a H. Støvlbækem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 21. září 2016,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 1 druhého pododstavce směrnice Rady 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů (Úř. věst. 1977, L 78, s. 17; Zvl. vyd. 06/01, s. 52), jakož i článku 56 SFEU.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Leopoldine Gertraud Piringer, rakouskou státní příslušnicí, a Bezirksgericht Freistadt (okresní soud ve městě Freistadt, Rakousko) ve věci odmítnutí posledně uvedeným soudem provést zápis do rakouského katastru nemovitostí návrhu na prodej nemovitosti.

Právní rámec

Unijní právo

3 Druhý bod odůvodnění směrnice 77/249 zní:

„[...] se tato směrnice týká pouze opatření určených k usnadnění účinného výkonu činností advokátů při poskytování služeb; [...] budou nezbytná podrobnější opatření k usnadnění účinného výkonu práva usazování.“

4 Článek 1 odst. 1 a 2 této směrnice zní:

„1. Tato směrnice se vztahuje v mezích a za podmínek, které stanoví, na činnosti advokátů vykonávané při poskytování služeb.

Bez ohledu na ustanovení této směrnice mohou členské státy vyhradit určeným kategoriím advokátů sepisování veřejných listin zmocňujících ke správě majetku zemřelých osob nebo listin o vzniku nebo převodu věcných práv k nemovitostem.

2. ‚Advokátem' se rozumí jakákoli osoba oprávněná vykonávat odborné činnosti pod jedním z následujících označení:

[…] *Irsko:*	barrister, solicitor,
[…] *Spojené království:*	advocate, barrister, solicitor.

[…]

“

5 Článek 4 uvedené směrnice stanoví:

„1. Činnosti zastupování a obhajoby klienta před soudem nebo před orgány veřejné moci jsou v každém hostitelském členském státu vykonávány za podmínek stanovených pro advokáty usazené v tomto státě s výjimkou jakýchkoli podmínek bydliště nebo zápisu u stavovské organizace v dotyčném státě.

[...]

4. Při výkonu činností, které nejsou uvedeny v odstavci 1, podléhá advokát i nadále podmínkám a stavovským předpisům domovského členského státu, aniž je dotčena povinnost dodržovat předpisy z jakéhokoli zdroje, které upravují povolání v hostitelském členském státě, zejména předpisy o neslučitelnosti výkonu činností advokáta s výkonem jiných činností v dotyčném státě [...]. Tyto předpisy se použijí pouze tehdy, pokud je může dodržovat advokát, který není usazen v hostitelském členském státu, a pokud je jejich dodržování v dotyčném státu objektivně zdůvodněno zajištěním řádného výkonu činností advokáta, stavovské cti a dodržování předpisů o střetu zájmů.“

6 Bod 10 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/5/ES ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace (Úř. věst. 1998, L 77, s. 36; Zvl. vyd. 06/03, s. 83), stanoví:

„[...] by měla být [...] zajištěna, jako ve směrnici 77/249/EHS, možnost vyloučit z výkonu povolání advokáty vykonávající činnost ve Spojeném království a v Irsku pod profesním označením udělovaným v jejich domovském státě, pokud jde o určitá jednání týkající se převodu nemovitostí a dědických záležitostí; [...] se tato směrnice žádným způsobem nedotýká ustanovení, podle nichž jsou v jednotlivých členských státech určité činnosti vyhrazeny jinému povolání než povolání advokáta; [...]“

7 Článek 5 této směrnice, nadepsaný „Oblast činnosti“, v odstavci 2 stanoví:

„Členské státy, které povolují, aby na jejich území určitá kategorie advokátů připravovala listiny opravňující ke správě majetku zesnulých osob nebo k vytvoření nebo převodu věcných práv k nemovitostem, které jsou v jiných členských státech vyhrazeny jiným povoláním než povolání advokáta, mohou ve vztahu k takovým činnostem vyloučit z výkonu povolání advokáty vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě, pokud bylo toto označení uděleno v jednom z členských států, v nichž je tato činnost vyhrazena jiným povoláním.“

Rakouské právo

8 Ustanovení § 31 Allgemeines Grundbuchsgesetz (spolkový zákon o katastru nemovitostí) ze dne 2. února 1955, ve znění použitelném na spor v původním řízení (BGBl. I, 87/2015) (dále jen „GBG“), stanoví:

„1. K zápisu do katastru nemovitostí může dojít pouze na základě veřejných listin nebo takových soukromých listin, na kterých jsou podpisy smluvních stran ověřeny soudem nebo notářem a doložka o ověření obsahuje u fyzických osob i datum narození.

[...]

3. Ověřování zahraničních listin je upraveno mezinárodními smlouvami. Akty ověřené rakouským zastupitelským orgánem, v jehož působnosti byly vyhotoveny či ověřeny, nebo národním zastupitelským orgánem státu, ve kterém byly vyhotoveny nebo ověřeny, nevyžadují dodatečné ověření.

[...]“

9 Ustanovení § 53 GBG stanoví:

„1. Vlastník je oprávněn podat návrh na zápis poznámky do katastru nemovitostí o zamýšleném prodeji nebo zástavním právu, aby bylo od podání tohoto návrhu určeno pořadí zápisů do katastru nemovitostí ohledně práv, která vzniknou v důsledku tohoto prodeje nebo zástavy.

[...]

3. Návrhům na zápis takových poznámek může být však vyhověno pouze tehdy, pokud by stav katastru nemovitostí umožňoval vklad zapisovaného práva nebo výmaz existujícího práva a pokud je podpis žádostí ověřen soudem nebo notářem. Použije se § 31 odst. 3 až 5.

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 Leopoldine Gertraud Piringer je majitelkou poloviční podílu na nemovitosti nacházející se v Rakousku.

11 Dne 25. února 2009 podepsala v České republice návrh na zápis poznámky o pořadí do rakouského katastru nemovitostí v souvislosti se zamýšleným prodejem jejího podílu na uvedené nemovitosti. Podpis navrhovatelky byl ověřen českým advokátem, který v souladu s českými právními předpisy k tomu účelu připojil doložku, která obsahuje mimo jiné datum narození navrhovatelky v původním řízení a doklad, který byl předložen k prokázání její totožnosti. Advokát svým podpisem rovněž potvrzuje, že L. G. Piringer před ním podepsala uvedený návrh vlastní rukou v jednom vyhotovení.

12 Dne 15. července 2014 podala L. G. Piringer tento návrh na zápis k Bezirksgericht Freistadt (okresní soud ve městě Freistadt, Rakousko), který vede katastr nemovitostí. Jmenovaná připojila k návrhu zejména Smlouvu mezi Rakouskou republikou a Československou socialistickou republikou o vzájemném právním styku ve věcech občanskoprávních, o listinách a o právních informacích uzavřenou dne 10. listopadu 1961 (BGBl. č. 309/1962), která je stále použitelná na dvoustranné vztahy s Českou republikou [BGBl. III č. 123/1997 (dále jen „rakousko-česká smlouva“)].

13 Tento soud uvedený návrh odmítl rozhodnutím ze dne 18. července 2014, protože podpis navrhovatelky v původním řízení nebyl ověřen soudem nebo notářem, což je v rozporu s požadavky § 53 odst. 3 GBG. Mimoto podle uvedeného soudu nespadá ověření pravosti podpisu českým advokátem do působnosti rakousko-české smlouvy. Uvedený soud měl v každém případě za to, že doložka o ověření předložená L. G. Piringer neobsahuje otisk úředního razítka, jak požadují články 21 a 22 uvedené smlouvy.

14 Usnesením ze dne 25. listopadu 2015 Landesgericht Linz (Krajský soud v Linci, Rakousko) rozhodnutí vydané dne 18. července 2014 potvrdil, přičemž zejména konstatoval, že i kdyby bylo prohlášení o pravosti podpisu veřejnou listinou ve smyslu českého práva, jeho uznání v Rakousku spadá do působnosti čl. 21 odst. 2 rakousko-české smlouvy. Vzhledem k tomu, že toto ustanovení omezuje vzájemné uznávání na ověřovací doložku potvrzující pravost podpisu soukromé listiny, kterou k ní připojil „soud, správní úřad nebo rakouský veřejný notář“, bylo by rozšíření oblasti jeho působnosti na doložky připojené českými advokáty nejen v rozporu s uvedeným článkem, ale také s vůlí smluvních stran.

15 Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko), ke kterému L. G. Piringer podala opravný prostředek „Revision“, má v podstatě za to, že rakousko-česká smlouva se v projednávaném případě nepoužije, a vyjadřuje pochybnosti ohledně slučitelnosti s unijním právem požadavku uloženého § 53 odst. 3 GBG ohledně ověření notářem.

16 Za těchto podmínek se Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 1 odst. 1 druhý pododstavec směrnice [77/249] o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů vykládán v tom smyslu, že členský stát má možnost vyjmout ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod práv k nemovitostem, z volného pohybu služeb advokátů a vyhradit výkon této činnosti notářům?

2) Musí být článek 56 SFEU vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátnímu ustanovení státu katastru (Rakousko), podle něhož je ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod práv k nemovitostem, vyhrazeno notářům, a to s tím účinkem, že prohlášení o pravosti podpisu učiněné advokátem se sídlem v České republice v tomto státě jeho sídla se neuzná, ačkoli toto prohlášení má podle českých právních předpisů právní účinek úředního ověření,

zejména proto, že

a) otázka uznání – ve státě katastru – prohlášení o pravosti podpisu na žádosti o zápis do katastru nemovitostí učiněného advokátem se sídlem v České republice se týká obsahu výkonu služby poskytované advokátem, kterou advokáti se sídlem ve státě katastru nemohou poskytovat, a odepření uznání takovéhoto prohlášení proto nepodléhá zákazu omezení

nebo

b) je takováto výhrada odůvodněná pro zajištění legality a právní jistoty, pokud jde o akty (listiny o právních úkonech), a slouží tedy naléhavým důvodům obecného zájmu a je kromě toho nezbytná k dosažení tohoto cíle ve státě katastru?“

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

17 V souladu s čl. 82 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora byla ústní část řízení skončena po přednesení stanoviska generálního advokáta dne 21. září 2016.

18 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 31. října 2016 podala L. G. Piringer návrh na znovuotevření ústní části řízení. Jmenovaná v podstatě zpochybňovala některá tvrzení ve stanovisku generálního advokáta a tvrdila, že řada argumentů označených za zásadní v tomto řízení o předběžné otázce nebyla mezi zúčastněnými projednána.

19 Z článku 252 druhého pododstavce SFEU v tomto ohledu vyplývá, že úlohou generálního advokáta je předkládat veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které vyžadují jeho účast, přičemž Soudní dvůr není vázán tímto stanoviskem ani jeho odůvodněním (rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Rada v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, bod 60 a citovaná judikatura).

20 Nesouhlas účastníka řízení s uvedeným stanoviskem tedy nemůže sám o sobě představovat důvod ke znovuotevření ústní části řízení, a to bez ohledu na otázky, které jsou ve stanovisku zkoumány (rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Rada v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, bod 61 a citovaná judikatura).

21 Je však třeba připomenout, že v souladu s článkem 83 jednacího řádu může Soudní dvůr kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie projednán.

22 V projednávaném případě má nicméně Soudní dvůr za to, že má k dispozici všechny nezbytné informace k tomu, aby odpověděl na položené otázky, a že tyto informace byly během řízení nadneseny a mezi zúčastněnými projednány.

23 Za těchto okolností má Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že není namístě nařídit znovuotevření ústní části řízení.

K předběžným otázkám

K první otázce

24 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 1 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 77/249 musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle které je ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod věcných práv k nemovitostem, vyhrazeno notářům, a která z tohoto důvodu vylučuje, aby v tomto členském státě mohlo být uznáno takové ověření advokátem usazeným v jiném členském státě.

25 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba úvodem určit, zda se směrnice 77/249 použije za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení.

26 V této souvislosti je třeba poukázat na to, že se směrnice 77/249, jejímž cílem je usnadnit účinný výkon volného pohybu služeb advokátů (rozsudek ze dne 19. ledna 1988, Gullung, 292/86, EU:C:1988:15, bod 15), vztahuje v souladu se zněním jejího čl. 1 odst. 1 na činnosti advokátů vykonávané při poskytování služeb.

27 Je tak zaprvé třeba ověřit, zda takové ověření pravosti podpisu na žádosti o zápis do katastru nemovitostí, jako je ověření dotčené v původním řízení, představuje „činnost advokátů“, a zadruhé, zda toto ověření bylo provedeno v režimu volného pohybu služeb ve smyslu uvedeného ustanovení.

28 Zaprvé je třeba konstatovat, že směrnice 77/249 výslovně nedefinuje, co zahrnuje pojem „činnost advokátů“ ve smyslu této směrnice. I když tato směrnice rozlišuje mezi činnostmi zastupování a obhajoby klienta před soudem nebo před orgány veřejné moci, zmíněnými zejména v čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice, a všemi ostatními činnostmi, ve smyslu zejména čl. 4 odst. 4 této směrnice (viz rozsudek ze dne 30. listopadu 1995, Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, bod 14), neuvádí totiž rozsah těchto výrazů.

29 Co se však týče samotného pojmu „advokát“ ve smyslu směrnice 77/249, čl. 1 odst. 2 této směrnice stanoví, že tímto termínem se rozumí „jakákoli osoba oprávněná vykonávat odborné činnosti pod jedním z [...] označení“ použitelných v každém členském státě. Touto definicí tak unijní normotvůrce ponechal na členských státech, aby samy definovaly tento pojem a odkázal na označení používaná v každém členském státě k identifikaci osob oprávněných vykonávat uvedenou odbornou činnost.

30 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že i v souvislosti s definicí činností, které mohou vykonávat advokáti, při neexistenci jakéhokoli upřesnění ve směrnici 77/249 zamýšlel unijní normotvůrce zachovat pravomoc členských států k určení obsahu tohoto pojmu tím, že jim v tomto ohledu ponechal široký rozhodovací prostor.

31 Pro účely výkladu směrnice 77/249 je tedy třeba poznamenat, že na rozdíl od toho, co tvrdí zejména česká a španělská vláda, zahrnuje pojem „činnost advokátů“ ve smyslu této směrnice nejen právní služby, které advokáti obvykle poskytují, jako je právní poradenství nebo zastupování a obhajoba klienta před soudem, nýbrž může zahrnovat i jiné druhy služeb, jako je ověřování pravosti podpisů. Okolnost, že posledně uvedené služby advokáti neposkytují ve všech členských státech, je v tomto ohledu irelevantní.

32 Kromě toho je třeba upřesnit, jak to vyplývá ze spisu předloženého Soudnímu dvoru, že některé členské státy, mezi něž patří i Česká republika, skutečně stanoví možnost, aby advokáti usazení na vnitrostátním území poskytovali tyto jiné druhy služeb.

33 Zadruhé je třeba určit, zda činnost advokátů, jež spočívá v ověřování pravosti podpisu, podléhá režimu volného pohybu služeb. Použití směrnice 77/249 na činnosti advokátů totiž podle čl. 1 odst. 1 této směrnice rovněž podléhá podmínce, aby tyto činnosti byly vykonávány „při poskytování služeb“.

34 V této souvislosti je třeba připomenout, jak opakovaně rozhodl Soudní dvůr, že za účelem umožnění poskytování služeb je možné buď přemístění poskytovatele, který se vydá do členského státu, kde je usazen příjemce, nebo přemístění příjemce, který se vydá do státu, kde je usazen poskytovatel. Zatímco první z těchto případů je výslovně zmíněn v čl. 57 třetím pododstavci SFEU, podle kterého poskytovatel služby může za účelem jejího poskytnutí dočasně provozovat svou činnost v členském státě, kde je služba poskytována, za stejných podmínek, jaké tento stát ukládá svým vlastním příslušníkům, druhý případ představuje nezbytný doplněk, který odpovídá cíli liberalizovat všechny činnosti, které jsou poskytovány za odměnu a nespadají pod volný pohyb zboží, osob a kapitálu (viz zejména rozsudek ze dne 24. září 2013, Demirkan, C-221/11, EU:C:2013:583, bod 34).

35 Podle judikatury Soudního dvora tak právo volného pohybu služeb přiznané článkem 56 SFEU státním příslušníkům členských států, a tedy občanům Unie, zahrnuje „pasivní“ volný pohyb služeb, to znamená svobodu příjemců služeb vydat se bez omezení do jiného členského státu, aby jim tam byla poskytnuta služba (viz zejména rozsudek ze dne 24. září 2013, Demirkan, C-221/11, EU:C:2013:583, bod 35 a citovaná judikatura).

36 Z toho vyplývá, že jelikož je cílem směrnice 77/249 usnadnit účinný výkon volného pohybu služeb advokátů, musí být tato směrnice vykládána v tom smyslu, že se použije jak v klasickém případě přemístění advokáta do jiného členského státu, než je členský stát, kde je usazen, za účelem poskytnutí svých služeb, tak v případě, kdy se uvedený poskytovatel nepřemísťuje, a sice tehdy, pokud – jako ve věci v původním řízení – se mimo svůj členský stát bydliště přemísťuje příjemce služby, aby dorazil do jiného členského státu za účelem, aby mu byly poskytnuty služby advokáta, který je tam usazen.

37 S ohledem na výše uvedené a vzhledem k tomu, že jsou podmínky pro použití směrnice 77/249 v projednávaném případě splněny, je třeba učinit závěr, že se tato směrnice může použít za takových okolností věci, jako jsou okolnosti věci v původním řízení.

38 Po tomto určení je třeba poznamenat, že se otázka položená Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) týká konkrétně výkladu čl. 1 odst. 1 druhého pododstavce směrnice 77/249. Toto ustanovení povoluje výjimku z volného pohybu služeb advokátů, když stanoví, že členské státy mohou vyhradit „určeným kategoriím advokátů“ sepisování veřejných listin zejména o vzniku nebo převodu věcných práv k nemovitostem.

39 Podstatou otázky uvedeného soudu konkrétně je, zda taková výjimka může odůvodnit, aby ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod věcných práv k nemovitostem, bylo vyhrazeno rakouským notářům, a vyloučit advokáty z výkonu takové činnosti.

40 Je přitom třeba konstatovat, že výjimka stanovená v čl. 1 odst. 1 druhém pododstavci směrnice 77/249 se netýká obecně různých kategorií právních povolání, takže členské státy nemají na základě tohoto ustanovení právo omezit výkon činnosti spočívající v sepisování veřejných listin o vzniku nebo převodu věcných práv k nemovitostem ve prospěch některých kategorií odborníků v oblasti práva, jako jsou notáři, a zakázat tak zahraničním advokátům vykonávat dotčené činnosti na území uvedených členských států.

41 Uvedené ustanovení naproti tomu stanoví výjimku s omezenější působností týkající se právě některých určených kategorií advokátů, které jsou ostatně výslovně identifikovány v čl. 1 odst. 2 samotné směrnice.

42 V této souvislosti, jak správně uvádí Komise a německá vláda, umožňuje historie vzniku směrnice 77/249 pochopit základ a rozsah tohoto ustanovení, které bylo začleněno ve prospěch Spojeného království a Irska za účelem zohlednění zvláštní právní situace těchto dvou členských států, v nichž existují odlišné kategorie advokátů, a sice *barristers* a *solicitors*.

43 Konkrétně výjimka stanovená v čl. 1 odst. 1 druhém pododstavci směrnice 77/249 měla zohlednit právní úpravu použitelnou v těchto státech *Common Law*, která stanoví výlučnou pravomoc *solicitors* k sepisování některých právních aktů v oblasti práva nemovitostí, kdežto v ostatních členských státech bylo v době přijetí této směrnice sepisování těchto aktů vyhrazeno notářům nebo soudům. Nebylo ostatně zpochybňováno, že takové činnosti nespadají do působnosti směrnice 77/249.

44 Uvedená výjimka má, jak zdůrazňuje generální advokát v bodě 34 svého stanoviska, zabránit tomu, aby advokáti z jiných členských států mohli vykonávat dotčené činnosti ve Spojeném království nebo v Irsku. Tento výklad je podpořen bodem 10 odůvodnění směrnice 98/5, podle kterého je třeba zajistit, stejně jako ve směrnici 77/249, možnost vyloučit z výkonu povolání advokáty vykonávající činnost ve Spojeném království a v Irsku pod profesním označením udělovaným v jejich domovském státě, pokud jde o určitá jednání týkající se převodu nemovitostí a dědických záležitostí.

45 Stejně tak čl. 5 odst. 2 směrnice 98/5 stanoví, že „[č]lenské státy, které povolují, aby na jejich území určitá kategorie advokátů připravovala listiny opravňující ke správě majetku zesnulých osob nebo k vytvoření nebo převodu věcných práv k nemovitostem, které jsou v jiných členských státech

vyhrazeny jiným povoláním než povolání advokáta, mohou ve vztahu k takovým činnostem vyloučit z výkonu povolání advokáty vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě, pokud bylo toto označení uděleno v jednom z členských států, v nichž je tato činnost vyhrazena jiným povoláním“.

46 Vzhledem k tomu, že se výjimka zavedená článkem 1 odst. 1 druhým pododstavcem směrnice 77/249 se za těchto podmínek týká pouze určených kategorií advokátů oprávněných dotyčným členským státem vykonávat odborné činnosti pod jedním z označení přesně identifikovaných samotnou směrnicí, a nikoli jiných povolání než povolání advokátů, je třeba učinit závěr, že se uvedené ustanovení nepoužije za okolností věci v původním řízení.

47 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 1 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 77/249 musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na takovou právní úpravu členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle které je ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod věcných práv k nemovitostem, vyhrazeno notářům, a která z tohoto důvodu vylučuje, aby v tomto členském státě mohlo být uznáno takové ověření advokátem usazeným v jiném členském státě.

K druhé otázce

48 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda článek 56 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle které je ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod věcných práv k nemovitostem, vyhrazeno notářům, a která z tohoto důvodu vylučuje, aby v uvedeném členském státě mohlo být uznáno takové ověření provedené advokátem usazeným v jiném členském státě v souladu s jeho vnitrostátním právem.

49 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba zaprvé připomenout, že článek 56 SFEU vyžaduje nejen odstranění jakékoli diskriminace poskytovatele služeb usazeného v jiném členském státě z důvodu jeho státní příslušnosti, ale rovněž odstranění jakéhokoli omezení volného pohybu služeb, byť uplatňovaného bez rozdílu jak na tuzemské poskytovatele, tak na poskytovatele z jiných členských států, pokud je způsobilé zakázat výkon činností poskytovatele usazeného v jiném členském státě, kde legálně poskytuje obdobné služby, bránit těmto činnostem nebo je činit méně atraktivními (rozsudky ze dne 18. července 2013, Citroën Belux, C-265/12, EU:C:2013:498, bod 35 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 11. června 2015, Berlington Hungary a další, C-98/14, EU:C:2015:386, bod 35).

50 V projednávaném případě přiznává § 53 odst. 3 GBG pravomoc k ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod věcných práv k nemovitostem, pouze notářům a soudům. Použití tohoto ustanovení vede k nediskriminačnímu vyloučení možnosti uznat v Rakousku ověření pravosti takového podpisu provedené jak advokátem usazeným v tomto členském státě, tak advokáty usazenými v jiných členských státech.

51 Vzhledem k tomu, že taková výhrada pravomoci neumožňuje uznat ověření pravosti podpisu provedené advokátem usazeným v jiném členském státě, v projednávaném případě v České republice, kde v souladu s vnitrostátním právem onen advokát legálně poskytuje podobné služby, může přitom taková výhrada pravomoci bránit takovému odborníkovi poskytovat tento druh služby klientům hodlajícím ji využít v Rakousku. Mimoto s ohledem na judikaturu připomenutou v bodech 34 a 35 tohoto rozsudku taková výhrada pravomoci rovněž omezuje svobodu rakouského státního příslušníka, coby příjemce takové služby, vydat se do České republiky, aby mu tam byla poskytnuta služba, jež není platná v Rakousku, pro účely provedení zápisu do katastru nemovitostí.

52 Je tedy třeba konstatovat, že vnitrostátní ustanovení dotčené v původním řízení je omezením volného pohybu služeb zaručeného článkem 56 SFEU.

53 Zadruhé je třeba připomenout, že v souladu s judikaturou Soudního dvora může být takové omezení nicméně připuštěno v rámci odchylných opatření z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví výslovně stanovených v článcích 51 a 52 SFEU, jež jsou použitelné rovněž v oblasti volného pohybu služeb na základě článku 62 SFEU, nebo odůvodněno, pokud je používáno nediskriminačně, naléhavými důvody obecného zájmu (viz rozsudek ze dne 28. ledna 2016, Laezza, C-375/14, EU:C:2016:60, bod 31 a citovaná judikatura), pokud je způsobilé zaručit uskutečnění cíle, který sleduje a nepřekračuje meze toho, co je pro dosažení tohoto cíle nezbytné (viz zejména rozsudek ze dne 17. března 2011, Peñarroja Fa, C-372/09 a C-373/09, EU:C:2011:156, bod 54, jakož i citovaná judikatura).

54 V této souvislosti je třeba zdůraznit po vzoru generálního advokáta, který tak učinil v bodě 48 svého stanoviska, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 24. května 2011, Komise v. Rakousko (C-53/08, EU:C:2011:338, body 91 a 92), již rozhodl, že činnost ověřování svěřená notářům jako taková neobnáší přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci ve smyslu čl. 51 prvního pododstavce SFEU. Mimoto skutečnost, že o některých právních úkonech nebo dohodách musí být pod sankcí neplatnosti povinně sepsána veřejná listina, nemůže tento závěr zpochybnit.

55 Výjimky stanovené v uvedeném ustanovení Smlouvy o FEU se tedy nelze dovolávat za okolností projednávané věci, která se navíc týká pouze ověření pravosti podpisu žadatele, a nikoli obsahu aktu, který byl podepsán.

56 V této souvislosti s ohledem na okolnost, zmíněnou v bodě 50 tohoto rozsudku, že výhrada pravomoci ve prospěch notářů stanovená v § 53 odst. 3 GBG je nediskriminačním opatřením, je třeba ověřit, zda může být v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 53 tohoto rozsudku odůvodněna naléhavými důvody obecného zájmu.

57 V projednávaném případě rakouské orgány tvrdí, že vnitrostátní opatření dotčené v původním řízení má zajistit řádné fungování systému katastru nemovitostí, jakož i legalitu a právní jistotu právních úkonů mezi jednotlivci.

58 Jak zdůraznila zejména rakouská a německá vláda, je přitom třeba uvést, že katastr nemovitostí má, a to především v některých členských státech, kde existuje notářství latinského typu, zásadní význam zejména v rámci transakcí s nemovitostmi. Konkrétně každý zápis do katastru nemovitostí, jako je rakouský katastr nemovitostí, má konstitutivní účinek v tom smyslu, že právo osoby, která tento zápis navrhla, vzniká až tímto zápisem do katastru nemovitostí. Vedení katastru nemovitostí tak představuje klíčovou složku preventivního výkonu spravedlnosti v tom smyslu, že má zajišťovat řádnou aplikaci zákona a právní jistotu, pokud jde o akty uzavírané mezi jednotlivci, jež spadají do úkolů a povinností státu.

59 Za těchto podmínek vnitrostátní ustanovení, která ukládají povinnost ověřit využitím přísežných znalců, jako jsou notáři, správnost zápisů do katastru nemovitostí, přispívají k zajištění právní jistoty, pokud jde o transakce s nemovitostmi, jakož i k řádnému fungování katastru nemovitostí a pojí se obecněji k ochraně řádného výkonu spravedlnosti, který v souladu s judikaturou Soudního dvora představuje naléhavý důvod obecného zájmu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. prosince 1996, Reisebüro Broede, C-3/95, EU:C:1996:487, bod 36).

60 Kromě toho je třeba připomenout, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 24. května 2011, Komise v. Rakousko (C-53/08, EU:C:2011:338, bod 96), již ve vztahu ke svobodě usazování rozhodl, že skutečnost, že činnosti notáře sledují cíle obecného zájmu, které mají především zaručit legalitu a právní jistotu právních úkonů mezi jednotlivci, představuje naléhavý důvod obecného zájmu, který umožňuje odůvodnit případná omezení článku 49 SFEU vyplývající z takových zvláštností, jež jsou vlastní notářské činnosti, jako je rámec, v němž se pohybují notáři, který zahrnuje postupy pro jejich

jmenování, omezení jejich počtu a jejich místní příslušnosti nebo také systém jejich odměňování, nezávislosti, neslučitelnosti funkcí, jakož i neodvolatelnosti a nepřeložitelnosti, a to v rozsahu, v němž tato omezení umožňují dosažení uvedených cílů a jsou za tímto účelem nezbytná.

61 Je přitom třeba obdobně k tomu, co Soudní dvůr judikoval uvedeným rozsudkem, učinit závěr, že se takové úvahy uplatní i ve vztahu k omezení volného pohybu služeb ve smyslu článku 56 SFEU.

62 Je tedy třeba konstatovat, že cíle dovolávané rakouskou vládou představují naléhavý důvod obecného zájmu, který je s to odůvodnit takovou vnitrostátní právní úpravu, jako je vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení.

63 Je však třeba ještě ověřit, zda opatření dotčené v původním řízení splňuje požadavek přiměřenosti ve smyslu judikatury připomenuté v bodech 53 a 60 tohoto rozsudku.

64 V projednávaném případě, jak to vyplývá z vyjádření předloženého rakouskými orgány na jednání v projednávané věci, je zapojení notáře důležité a nezbytné za účelem provedení zápisu do katastru nemovitostí, jelikož účast tohoto odborníka se neomezuje na potvrzení totožnosti osoby, která podepsala listinu, nýbrž vyžaduje také, aby se notář seznámil s obsahem dotčeného aktu za účelem, aby se ujistil o oprávněnosti zamýšlené transakce, a ověřil způsobilost navrhovatele k právním úkonům.

65 Za těchto podmínek představuje vyhrazení činností souvisejících se ověřováním listin o vzniku nebo převodu věcných práv k nemovitostem zvláštní kategorii odborníků, se kterou se pojí důvěra veřejnosti a nad kterou dotyčný členský stát vykonává zvláštní kontrolu, vhodné opatření k dosažení cílů řádného fungování systému katastru nemovitostí, jakož i legality a právní jistoty právních úkonů mezi jednotlivci.

66 Mimoto je třeba podotknout, že činnost advokátů spočívající v potvrzování pravosti podpisů na listinách není srovnatelná s činností ověřování vykonávanou notáři a že režim ověřování se řídí striktnějšími ustanoveními.

67 V této souvislosti česká vláda na jednání v projednávané věci upřesnila, že třebaže je český advokát zajisté oprávněn potvrzovat pravost podpisu za určitých okolností stanovených zvláštní právní úpravou, z judikatury Nejvyššího soudu České republiky nicméně jasně vyplývá, že doložka o ověření pravosti podpisu, kterou vyhotovil český advokát, není veřejnou listinou. Z tohoto důvodu nebude mít toto potvrzení v případě sporu mezi stranami tutéž důkazní sílu jako ověření notářem.

68 Z toho podle uvedeného státu vyplývá, že kdyby měl být takový podpis v Rakousku uznán pro účely zápisu do rakouského katastru nemovitostí, toto potvrzení by v rozsahu, v němž by se považovalo za rovnocenné ověření notářem, mělo hodnotu veřejné listiny. Takový podpis by tedy měl v Rakousku jinou sílu, než by mohl mít dokonce v České republice.

69 Za těchto podmínek by obecné upuštění z důvodů souvisejících s volným pohybem služeb advokátů od úkolu státní kontroly a od účinného zajištění kontroly zápisů do katastru nemovitostí vedlo k narušení řádného fungování systému katastru nemovitostí, jakož i legality a právní jistoty právních úkonů mezi jednotlivci.

70 Z toho vyplývá, že vnitrostátní opatření dotčené v původním řízení nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cílů dovolávaných rakouskou vládou.

71 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou otázku odpovědět, že článek 56 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle které je ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro

vznik nebo převod věcných práv k nemovitostem, vyhrazeno notářům, a která z tohoto důvodu vylučuje, aby v uvedeném členském státě mohlo být uznáno takové ověření provedené advokátem usazeným v jiném členském státě v souladu s jeho vnitrostátním právem.

K nákladům řízení

72 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 1 odst. 1 druhý pododstavec směrnice Rady 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů musí být vykládán v tom smyslu, že se nevztahuje na takovou právní úpravu členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle které je ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod věcných práv k nemovitostem, vyhrazeno notářům, a která z tohoto důvodu vylučuje, aby v tomto členském státě mohlo být uznáno takové ověření advokátem usazeným v jiném členském státě.**

2) **Článek 56 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle které je ověřování pravosti podpisů na listinách, které jsou nezbytné pro vznik nebo převod věcných práv k nemovitostem, vyhrazeno notářům, a která z tohoto důvodu vylučuje, aby v uvedeném členském státě mohlo být uznáno takové ověření provedené advokátem usazeným v jiném členském státě v souladu s jeho vnitrostátním právem.**

Podpisy